

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum imperare pertineat ad bruta animalia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

ARTICVLVS II.

A Ordinant ad actionem. & iō in cis est impetus, se non imperium.

ARTICVLVS III.

Utrum usus precedat imperium.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod usus precedat imperium. Imperium enim est actus rationis, presupponens actum uoluntatis, ut supra dictum est: sed v sus est actus uoluntatis, ut supra dictum est. * ergo v sus precedit imperium.

¶ 2 Præt. Imperium est aliquid eorum quæ ad finē ordinantur: eorū autem quæ sunt ad finem, est v sus. ergo uidetur, quod usus sit prius, quàm imperium.

¶ 3 Præt. Omnis actus potentia motē a uoluntate, v sus dicitur: ga uoluntas utitur aliis potentiis, ut supra dictum est: sed imperium est actus rōnis, prout mota est a uoluntate, sicut dictum est. * ergo imperium est quidam v sus: cōmune autem est prius proprio. ergo usus est prius, quàm imperium.

SED CONTRA est, quod Damadicit, quod impetus ad operationem precedit usum: sed impetus ad operationem fit p imperium. ergo imperium precedit vsum.

RESPON. Dicendum, quod usus eius quod est ad finem, secundū quod est in ratione referente ipsum in finem, precedit electionē, ut supra dictum est. * unde multō magis precedit imperium: sed v sus eius, quod est ad finem, secundum quod subditur potentia executiæ, sequitur imperium, eo quod usus utentis coniunctus est cum actu eius, quo quis utitur. Non enim utitur aliquis baculo, antequam aliquo modo p baculum operetur. Imperium autem non est simul cum actu eius cui imperatur: sed naturaliter prius est imperium, quàm imperio obediatur, & aliquando etiā est prius tempore. unde manifestum est, quod imperium est prius, quàm usus.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod non omnis actus uoluntatis precedit hūc actum rationis, qui est imperiū: sed aliquis precedit, scilicet electio, & aliquis sequitur, scilicet v sus, quia post determinationem consilii quæ est iudicium rationis, uoluntas eligit, & post electionem ratio imperat ei, per quod agendum est quod eligitur: & tunc demum uoluntas alicuius incipit uti exequendo imperium rōnis, quāquid uoluntas alterius, cum aliquis imperat alteri, quāquid autem uoluntas ipsius imperantis, cum aliquis imperat sibi ipsi.

AD II. dicendum, quod sicut actus sunt preuii potentis

Utrum imperare pertineat ad animalia bruta.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur, quod imperare cōueniat brutis animalibus, quia secundum Auic. Virtus imperans motum, est appetitiua: & uirtus exequens motū, est in musculis, & in nervis: sed utraq; uirtus est in brutis animalibus. ergo imperium inuenitur in brutis animalibus.

¶ 2 Præt. De rōne serui est, quod ei imperetur: sed corpus cōparatur ad animam, sicut seruus ad dominū, sicut dicit Philosophus in 1. * Poli. ergo corpori impetatur ab anima, etiam in brutis, quæ sunt composita ex anima, & corpore.

¶ 3 Præt. Per imperium homo facit impetum ad opus: sed impetū in opus inuenit in brutis animalibus, ut Dam. dicit. ergo in brutis animalibus inuenitur imperium.

SED CONTRA. Imperium est actus rationis, ut dictum est: sed in brutis non est ratio. ergo neque imperium.

RESPON. Dicendum, quod imperare, nihil aliud est, quod ordinare aliquid ad aliquid agendum cū quada intimitatiua motiōe. Ordinare autem est proprius actus rōnis: unde impossibile est, quod in brutis animalibus, in quibus non est rō, sit aliquo modo imperium.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod uis appetitiua dicitur imperare motum, in quantum mouet rōnem imperantē: sed hoc est solū in hominibus: in brutis autē animalibus uirtus appetitiua non est proprie imperatiua, nisi imperatiuum sumatur large pro motiui.

AD SECUNDVM dicendum, quod in brutis animalibus corpus quodam habet unde obediatur: sed anima non habet unde imperet, quia non habet unde ordinet. Et ideo non est ibi ratio imperantis, & imperati: sed solum mouentis, & moti.

AD TERTIVM dicendum, quod aliter inuenitur impetus ad opus in brutis animalibus, & aliter in hominibus. Homines. n. faciunt impetum ad opus per ordinationem rōnis, unde habet in eis impetus rōnem imperii: in brutis autem fit impetus ad opus p instinctum naturæ: quia appetitus eorum statim apprehenso conuenienti, uel inconuenienti, naturaliter mouetur ad prosecutionem, uel fugā: unde ordinatur ab alio ad agendum: non autē ipsa seipsa

Supr. q. 11. art. 1. cor.

Ca. 1. medico.

Li. 2. c. 22.

art. 4. cor.

Daus.

in cor. 4.

Artic. 1. q. 16 art. 1.

q. 16. art. 1.

Li. 2. Ortho. fidei, c. 22.

q. 1. preced. artic. 4.